

۲۲۳۲۲۴۴

عزاداری

سنت یا بدعت

سخنان و سیره رسول خدا و صحابه
در گریه و مرثیه خوانی بر میت

از منظر منابع اهل سنت

جواد جعفری

سرشناسه	: جعفری، جواد، ۱۳۵۰
عنوان و نام پدیدآور	: عزاداری، سنت یا بدعت: سخنان و سیره رسول خدا و صحابه در گریه و مرثیه خوانی بر میت از منظر منابع اهل سنت / جواد جعفری
مشخصات	: تهران: نشر مشعر، ۱۴۰۰.
مشخصات	: ۳۲۳ ص
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۹۵۲-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا.
عنوان دیگر	: سخنان و سیره رسول خدا و صحابه در گریه و مرثیه خوانی بر میت از منظر منابع اهل سنت
موضوع	: سوگواری های اسلامی - دفاعیه ها و ردیه ها
موضوع	: Islamic mourning customs-- Apologetic works
موضوع	: سوگواری های اسلامی - احادیث اهل سنت
موضوع	: Islamic mourning customs -- Hadiths (Sunnite)
موضوع	: گریه - جنبه های مذهبی - اسلام
موضوع	: Crying -- Religious aspects -- Islam
موضوع	: مرثیه و مرثیه سرایی
موضوع	: Elegiac poetry
رده بندی	: BP ۲۶۰
رده بندی	: ۲۹۷/۷۴
شماره	: ۸۴۸۵۲۹۶

عزاداری؛ سنت یا بدعت

سخنان و سیره رسول خدا و صحابه در گریه و مرثیه خوانی بر میت

تألیف:	جواد جعفری
تدوین:	پژوهشکده حج و زیارت
ناشر:	مؤسسه فرهنگی هنری مشعر
نوبت چاپ:	اول - پاییز ۱۴۰۰
شمارگان:	۵۰۰ نسخه
بها:	۳۰۰,۰۰۰ ریال

پایگاه اطلاع رسانی پژوهشکده حج و زیارت:

<http://hzrc.ac.ir>

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۹۵۲-۲

فهرست

۱۳.....	دیباچه.....
۱۵.....	مقدمه.....
۱۵.....	تبیین مسئله و پرسش‌های تحقیق.....
۱۶.....	ضرورت و اهمیت.....
۱۷.....	روش تحقیق.....
۱۸.....	پیشینه بحث.....
۲۳.....	بخش اول: مفاهیم و کلیات.....
۲۵.....	فصل اول: مفاهیم.....
۲۵.....	۱. گریه (بکاء).....
۲۶.....	۲. مرثیه.....
۲۷.....	۳. نوحه.....
۲۹.....	۴. ندبه.....
۳۱.....	۵. سنت.....
۳۵.....	۶. سیره.....
۳۶.....	۷. بدعت.....
۴۰.....	۸. صحابه.....
۴۳.....	فصل دوم: کلیات.....
۴۳.....	۱. ماهیت و آثار گریه.....
۴۵.....	۲. ماهیت و آثار مرثیه‌خوانی.....
۴۹.....	۳. جایگاه صحابه نزد اهل سنت.....
۵۱.....	۴. دلیل‌های مخالفان عزاداری و پاسخ اجمالی.....
۷۰.....	۵. محدوده و ساختار بحث.....

- بخش دوم: گریه پیامبر ﷺ و صحابه بر درگذشتگان ۷۳
- فصل اول: نقل روایات جواز گریه ۷۵
- گفتار اول: قول و سخن پیامبر ﷺ ۷۵
- اجازه گریه ۷۵
- نفی ممنوعیت گریه ۷۷
- ناراحتی از گریه نکردن ۷۹
- ترغیب به گریه ۸۵
- فرمان تهیه غذا برای عزاداران ۸۹
- گفتار دوم: عمل و سیره پیامبر ﷺ ۹۳
- گریه پیامبر ﷺ در شهادت زید بن حارثه، جعفر بن ابی طالب و عبدالله بن رواحه ۹۳
- گریه پیامبر ﷺ بر دخترش ۹۸
- گریه پیامبر ﷺ بر مادرش ۹۹
- گریه پیامبر ﷺ بر پسرش ۱۰۳
- گریه پیامبر ﷺ برای عثمان بن مظعون ۱۱۱
- گریه پیامبر ﷺ برای فاطمه بنت اسد ۱۱۳
- گریه پیامبر ﷺ بر حضرت ابوطالب ۱۱۵
- گفتار سوم: تقریر و تأیید پیامبر ﷺ ۱۱۵
- تقریر گریه جابر بن عبدالله در شهادت پدرش ۱۱۶
- تقریر گریه بانوان بر جناب زینب ۱۱۸
- تقریر گریه صحابه بر شهادت حضرت حمزه ۱۲۱
- تقریر گریه و نوحه مادر سعد بن معاذ ۱۲۳
- تقریر گریه بلند ابوبکر و عمر بر سعد بن معاذ ۱۲۶
- مخالفت پیامبر ﷺ با ممانعت از گریه ۱۳۰
- گفتار چهارم: سیره صحابه ۱۳۳
- امیرالمؤمنین علیه السلام و ترغیب به گریه بر مالک اشتر ۱۴۳

فهرست ۹

۱۴۶	گریه حضرت فاطمه علیها السلام برای خواهرش
۱۴۷	گریه ابن عباس به یاد پیامبر صلی الله علیه و آله
۱۵۰	گریه ابن عمر به یاد پیامبر صلی الله علیه و آله
۱۵۳	گریه شدید انس بر سعد بن معاذ
۱۵۵	گریه ام ایمن و ابوبکر و عمر به یاد پیامبر صلی الله علیه و آله
۱۵۸	گریه ابن مسعود برای برادرش
۱۵۹	گریه خباب بن ارت بر حمزه سیدالشهدا
۱۶۲	گریه انس بن مالک صحابی و ثابت بن اسلم تابعی به یاد حضرت فاطمه علیها السلام
۱۶۳	گریه ابوبکر بر پیامبر صلی الله علیه و آله
۱۶۶	گریه ابوبکر به یاد مصائب جنگ احد
۱۶۸	گریه بلند و طولانی ابوهیر به بر عثمان
۱۷۰	گریه عمر بر نعمان
۱۷۳	فصل دوم: بررسی و تحلیل روایات منع از گریه
۱۷۳	گفتار اول: گریه خانواده مایه عذاب میت است
۱۸۲	گفتار دوم: پس از امروز بر درگذشته‌ای گریه نکنند
۱۸۴	الف) تضعیف سند
۱۸۵	ب) منع تنها شامل درگذشتگانی است که بر آنها گریه شده است
۱۸۶	ج) منع تنها شامل گریه همراه با نوحه یا گریه فراوان است
۱۸۷	د) منع تنها شامل گریه به همراه کار حرام است
۱۸۸	گفتار سوم: بر او گریه نکنید که زیر سایه فرشتگان است
۱۹۶	گفتار چهارم: خاک بر دهان گریه‌کنندگان بپاش!
۲۰۰	گفتار پنجم: وقتی درگذشت گریه نکنید
۲۰۶	گفتار ششم: بعد از امروز بر برادرم گریه نکنید
۲۱۰	نتیجه‌گیری بخش دوم
۲۱۳	بخش سوم: مرثیه‌خوانی پیامبر صلی الله علیه و آله و صحابه بر درگذشتگان

فصل اول: نقل روایات جواز مرثیه خوانی..... ۲۱۵

- ۲۱۶..... گفتار اول: عمل پیامبر ﷺ
- ۲۱۶..... مرثیه پیامبر ﷺ بر عثمان بن مظعون
- ۲۱۷..... گفتار دوم: تقریر و تأیید پیامبر ﷺ
- ۲۱۷..... تقریر ندبه کنیزکان بر شهدای بدر
- ۲۲۰..... تقریر نوحه مادر سعد بن معاذ
- ۲۲۲..... گفتار سوم: سیره صحابه
- ۲۲۲..... مرثیه حضرت زهرا برای پیامبر ﷺ
- ۲۲۵..... مرثیه امیرالمؤمنین علیه السلام بر حضرت زهرا علیه السلام
- ۲۲۸..... مرثیه ابوبکر بر پیامبر ﷺ
- ۲۲۹..... مرثیه صفیه بر پیامبر ﷺ
- ۲۳۰..... مرثیه حسان بن ثابت برای پیامبر ﷺ
- ۲۳۳..... مرثیه کعب بن مالک بر پیامبر ﷺ
- ۲۳۳..... مرثیه قیس بن سفیان بر پیامبر ﷺ
- ۲۳۴..... مرثیه حسان بن ثابت بر شهدای مته
- ۲۳۶..... مرثیه حسان بن ثابت در شهادت جعفر بن ابی طالب
- ۲۳۶..... مرثیه حسان در شهادت ابن حارثه و ابن رواحه
- ۲۳۷..... مرثیه کعب بن مالک بر شهدای مته

فصل دوم: نقد روایات نهی از مرثیه خوانی..... ۲۳۹

- ۲۳۹..... گفتار اول: نهی پیامبر ﷺ از مرثیه سرایی
- ۲۴۴..... گفتار دوم: عذاب میت با نوحه
- ۲۴۸..... گفتار سوم: لعن نوحه گر و شنونده
- ۲۵۳..... گفتار چهارم: کفر و رسم جاهلی بودن نوحه گری و عذاب اخروی نوحه گر
- ۲۵۳..... الف) روایات کفر
- ۲۵۵..... ب) روایات رسم جاهلی و عذاب اخروی

دیباچه

یکی از مراسم های پرشکوه اسلامی که مسلمانان با برگزاری آن محبت و ارادت خود را به نمایش می گذارند، سوگواری برای پیامبر گرامی اسلام ﷺ و اهل بیت طاهرین ایشان ﷺ است. آئین تکریم بزرگان دین، نشان محبت و عاطفه انسانی است و یکی از کارکردهای آن خنثی کردن تلافیات مسموم دشمنان در خصوص خشن و ستیزه جو جلوه دادن اسلام است.

مع الاسف هجمه مبلغان و نویسندگان وهابیت به برگزاری مراسم عزاداری و بدعت خواندن آن، موجب بروز حملات تروریستی و به خاک و خون کشیدن مسلمانان در سراسر دنیا شده است. وهابیان با دستاویز قرار دادن برخی روایات، چنین وانمود می کنند که عزاداری بدعت و حرام است. ازاین رو محقق ارجمند حجت الاسلام و المسلمین جواد جعفری در کتاب حاضر با استناد به روایات معتبر اهل تسنن ثابت کرده است که گریه و عزاداری، سنت رسول خدا ﷺ و صحابه بزرگوار ایشان بوده و با بررسی و تحلیل تمام روایاتی که برای بدعت و حرام دانستن عزاداری به آنها استناد شده، روشن نموده است که هیچ یک از این روایات دلالتی بر مدعای آنها ندارد.

ضمن قدر دانی از زحمات ایشان بر خود لازم می دانیم از استاد گرانقدر حضرت حجت الاسلام و المسلمین سید کاظم طباطبایی و حجت الاسلام و المسلمین عبدالرضا

سلیمانی که زحمت ارزیابی و راهنمایی این اثر را بر عهده داشتند، کمال تشکر و امتنان را داشته باشیم.

امید است کتاب حاضر در پاسخگویی به شبهات در این باره و ایجاد وحدت و صمیمیت میان مسلمانان، گامی مؤثر باشد و برای خوانندگان گرامی مفید واقع شود.

پژوهشکده حج و زیارت

گروه کلام و معارف